

всеукраїнська загальнополітична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯЦЯ

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 6 (1679)

П'ятниця, 10 лютого 2012 р.

Видався з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

ЗВІЗДИ РІЗДВЯНІ СЯЮТЬ У СОСНІВЦІ

ЧИ ПРОЙДЕ НАСТУПНИЙ ФЕСТИВАЛЬ КОЛЯДОК
І ЩЕДРІВОК У КРИМУ, ЗАЛЕЖИТЬ ТІЛЬКИ ВІД НАС!

Наприкінці січня в Галичині, у маленькому шахтарському містечку Соснівці, де також знають, читають і люблять «Кримську світлину», пройшов 5-й фестиваль колядок і щедрівок «Різдвяна зірка», в якому взяли участь церковні колективи Червоноградського деканату Сокальсько-Жовківської єпархії.

Соснівка завершила цикл різдвяних святкувань прекрасним фестивалем, яким задала мажорний тон громаді на цілий рік. Прославляючи Різдво Христа Спасителя у колядках,

щедрівках і віншуваннях, учасники фестиваля подарували слухачам—соснівчанам незабутні хвилини причетності до дива народження Сина Бога.

(Продовження на 14-й стор.)

На фото: унизу — учасник фестивалю хор церкви Святих Верховних Апостолів Петра і Павла (м. Соснівка); праворуч — учасник Різдвяної ходи у Сімферополі, яку вперше цього року організували і провели в Криму учні сімферопольської Української гімназії

РЕФОРМА
І ПРОФОРМА

КУДИ
ПРЯМУЄ
ВИЩА
ТЕХНІЧНА
ОСВІТА?

4
стор.

ШЕВЧЕНКІАНА

КІЇВСЬКИЙ
ФОТОГРАФ
ТАРАСА
ШЕВЧЕНКА

стор. 6

РИМА
З КРИМУ

«ТЕМРЯВУ
ШАБЛЮКОЮ
НЕ ЗДОЛАСШ...»

стор. 10

ЗНОВУ ПРО МОВУ...

Заступник Голови Верховної Ради України Микола Томенко заявляє про не-припустимість зневажливо-го ставлення посадовців до державної мови. Як повідомили УНІАН у прес-службі віце-спікера, таким чином М. Томенко прокоментував висловлювання голови Верховної Ради Криму Володимира Константинова (на фото) про його роздрату-

вання тим, що зараз міністри частіше спілкуються та лис-туються українською мовою.

«Подібні висловлювання є не просто недоречними, а й некоректними та зневажли-вими відносно Української держави та Конституції Україні», — сказав М. Томенко.

На його думку, такий поса-довець повинен «або поважати Україну та Конституцію, або повернутися у бізнес, де нема вимог до знання державної мови».

При цьому віце-спікер на-голосив, що посада голови Верховної Ради АРК безп-речно вимагає знання державної мови. «Згідно зі статтею 10 Конституції України, державною мовою в Україні є українська мова. Держава за-безпечує всеобщий розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспіль-ного життя на всій території України», — нагадав він.

(Закінчення
на 2-й стор.)

«ЙОГО ШАНУЄ УКРАЇНСЬКИЙ КРИМ!»

Заслужений журналіст Ук-раїни, кандидат історичних наук, доцент, лауреат бага-тьох загальнонаціональних та регіональних конкурсів жур-налістської майстерності Іван Левченко є помітною зіркою на севастопольському українському небі.

З 1 липня 1997 року до 18 жовтня 2004 року він працював генеральним директором Севастопольської регіональної державної телерадіокомпанії і впродовж 2000-2004 років був автором шотижневої культурологічної радіопрограми «Струни серця», которая знайомила севастопольського слухача з творчістю класиків та сучасних представників української літератури.

Телефільм про відзначення 50-річного ювілею в Севастопольському художньому музеї ім. Крошицького, яке відбулося в колі міської інте-

лігенції і з виконанням пі-сень на його слова та на його музику, є одним із кращих відеоматеріалів культурної тематики.

У 2003 році світ побачила перша книга поезій Івана Левченка. З того часу нинішній ювіляр широку друкує по збірці віршів, його творчість вивчають учні та студенти у курсі «Література рідного краю».

Членом Національної спіл-ки письменників України Іван Васильович Левченко став у 2005 році. З його багатогранною діяльністю читачі можуть ознайомитися на сайтах «Світлиця Івана Левченка» <http://ivanlevchenko.ukrlife.org/> та «Українське життя в Севас-тополі» <http://ukrlife.org/>. Там також можна почути вірші у виконанні автора.

Вже більше року прихильни-ники його творчості почина-

ють ранок з читання нових віршів у мережі Facebook, вдячність за заряд позитивної енергетики — у численних відгуках. Добре, що він є в Україні, а Україна є в ньому!

Найкращі побажання Вам, Іване Васильовичу, із сонячного Севастополя! Глибин-

них прозрінь у творчості і житті, щастя, кохання, здо-ров'я і Божої благодаті!

Микола

ВЛАДЗІМІРСЬКИЙ

* * *

(Слово про поета-ювіляра та добірку віршів Івана Лев-ченка читайте на 8-й стор.)

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка, трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети "Кримська світлиця" нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства "Просвіта" "БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ"

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11 2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди підлягає думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів неється автори.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - на сторінках газети.

Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і виправляти мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(0652) 51-13-24
відділів - 51-13-25

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь,
вул. Гагаріна, 5, 2-й пов.,
к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua

Друкарня:
ТОВ «Мега-Поліграф»
вул. Марка Вовчка, 12/14
Київ, 04073

Видавець -
ДП «Національне
газетно-журнальне
видавництво»
Генеральний
директор
Олеся БІЛАШ
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 498-23-63
Р/р 37128003000584
в УДК у м. Київ
МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavniectvo@gmail.com

Передплатна кампанія на видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво», в т. ч. і на тижневик «Кримська світлиця», здійснюється за наступними реквізитами: вул. Васильківська, 1, м. Київ, 03040, 2 поверх, 6 корпус. Відповідальна особа за передплату — Іван Порхун.
Tel./факс (044) 498-23-64.

ПАТРІАРХ ФІЛАРЕТ ВВАЖАЄ, ЩО СИР, ЦІНА НА ГАЗ І «ПРИВАТИЗАЦІЯ» ЛАВРИ — ПОДІЇ ОДНОГО РЯДУ

Патріарх Київський і всієї Русі-України Філарет від імені Української православної церкви Київського патріархату закликає Президента України Віктора Януковича вжити всіх заходів щодо попередження ухвалення парламентом законопроекту про передачу у власність Російській православній церкві Почаївської Лаври та Богоявленського монастиря в Кременці. Текст листа Філарета розміщений на офіційному веб-сайті Української православної церкви Київського патріархату.

Філарет просить В. Януковича як гаранта конституційних прав вжити всіх передбачених законодавством заходів для того, щоб не допустити ухвалення і введення в дію «провокаційного» законопроекту № 9690 «Про внесення змін до деяких законів України (щодо передачі об'єктів культурної спадщини релігійним організаціям)», який був внесений 11 січня 2012 р. на розгляд Верховної Ради України. За словами патріарха, зазначений законопроект — «чергова провокаційна законодавча ініціатива, реалізація якої може серйозно погрішити міжконфесійні відносини в Україні, загострити суспільне протистояння».

«За красивою назвою законопроекту фактично ховається намір дозволити приватизацію Московським патріархатом українських національних святинь — Києво-Печерської Лаври, Почаївської Лаври, Богоявленського монастиря в Кременці. Більше того, додатком до законопроекту передбачається передача у власність Московського патріархату комплексу Феодосійського монастиря в Києві! Невже народні депутати України не розуміють, як релігійне протистояння вони провокують лише самими намірами вчинити подібне беззаконня?» — наголошує патріарх, підкреслюючи, що міжконфесійний мир легко порушити, але важко відновити.

Філарет висловив упевненість, що українські святыни мають залишатися власністю українського народу. Аналогічні за змістом листи предстоятель УПЦ Київського патріархату також надіслав на адресу Кабінету Міністрів України та Верховної Ради України.

ського і всієї Руси-України, цей порядок є оптимальним з точки зору балансу інтересів держави і відповідних релігійних громад, а тому має зберігатися і надалі.

«Слід наголосити також, що все церковне нерухоме майно було з правління російської імператриці Катерини II відібране у власність держави. I юридично Православна Церква у межах Російської імперії була лише розпорядником, а не власником майна, тим більше, що й сама вона юридично була державною структурою. Це створює додаткові проблеми у питаннях реституції», — вказує Філарет у листі до В. Януковича.

Предстоятель УПЦ КП зазначає, що автори законопроекту в його мотивувальній частині посилаються на європейські рекомендації щодо реституції церковного майна. Водночас, на думку Філарета, «посилання на ці рекомендації є безпідставними, адже їхній законопроект спрямованій не на комплексне вирішення питання реституції, а на передачу духовних святынь українського народу конкретним громадам лише однієї церкви».

«Особливе ж обурення викликає намагання авторів законопроекту тихим відібрати у Київського патріархату на користь Московського патріархату комплекс Феодосійського монастиря в Києві! Невже народні депутати України не розуміють, як релігійне протистояння вони провокують лише самими намірами вчинити подібне беззаконня?» — наголошує патріарх, підкреслюючи, що міжконфесійний мир легко порушити, але важко відновити.

Філарет висловив упевненість, що українські святыни мають залишатися власністю українського народу.

При цьому він зауважує, що частина комплексу Києво-Печерської Лаври, Почаївська Лавра і Богоявленський монастир у м. Кременці давно передані у користування відповідним монастирям УПЦ, що цілком зовсім зімінчило статутну діяльність, але також і зберігає за державою контроль за становим визначним пам'яток духовної та матеріальної культури світового значення. На переконання патріарха Київ-

ВІЙСЬКОВИЙ КОМІСАР ЗАКЛІКАВ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

ків, — наголосив виконуючий обов'язки військового комісара Автономної Республіки Крим.

Під час спілкування з мас-медіа полковник Олександр Істратов не лише відповів на численні запитання журналістів, а й звернувся до мешканців автономії із запрошенням до спільноти діяльності, спрямованої на сприяння в дотриманні вимог законодавства України.

— Наше завдання полягає в проведенні усіх заходів приписної кампанії відповідно до вимог Закону України «Про військовий обов'язок та військову службу» та інших законодавчих актів держави, — сказав він, додавши, що від відповідально-го ставлення допризовників та їхніх батьків залежать результати кампанії.

Владислав СЕЛЕЗНЬОВ, підполковник

Фото Олексія Мазепи

ЗНОВУ ПРО МОВУ...

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Микола Томенко підкреслив, що «принцип державності мови поширюється на політичних діячів і державних службовців, які працюють на всій території України». Віце-спікер додав, що у статті 134 Конституції Автономної Республіка Крим визначена «невід'ємною складовою частиною України і в межах повноважень, визначених Конституцією України, вирішує питання, віднесені до її відання».

Віце-спікер переконаний, що такі заяви свідчать про відсутність етики не лише високопосадовця, а й етики громадянині України. «Я сподіваюся, що спікер Парламенту Криму не має подвійного громадянства і є громадянином України. Тому із міркувань етики громадянині України мусив би поважати і шанувати державну мову держави, в якій він є одним з її високопосадовців», — наголосив М. Томенко.

Як повідомляв УНІАН, Верховна Рада Криму створила робочу групу з моніторингу функціонування російської мови та інших національних мов Автономної Республіки у сферах освіти, культури, фармакології, в нотаріаті, судочинстві, в діяльності правоохоронних органів, торгівлі, реклами і телерадіомовленні.

Йдеється про дотримання статті 10 Конституції України і статей 10-14 Конституції Криму.

«(Дратує) те, що багато міністрів починають звертатися до нас українською мовою... Знову пішло листування (українською), знову починаємо відкатуватися назад», — сказав спікер Кримського парламенту Володимир Константинов журналистам 7 лютого, після засідання Президії ВР Криму, де була створена робоча група.

Він повідомив також, що Парламент Криму готове звернення про ухвалення закону про мови, яке планується розглянути на найближчому пленарному засіданні в лютому.

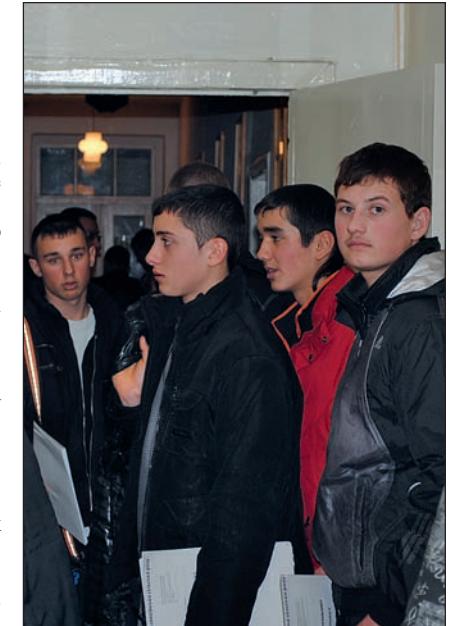
«Поки кіно в Сімферополі ми не дивимося російською мовою, нічого доброго не буде», — сказав В. Константинов.

* * *

Лідер партії «За Україну!» В'ячеслав Кириленко вимагає від центральної влади надати належну оцінку українофобським висловлюванням голови Верховної Ради Криму Володимира Константинова про його роздратування тим, що зараз міністри частіше спілкуються та листуються українською мовою.

«Фактично, керівник Кримського парламенту прямо заявив, що ігнорує Конституцію України, а значить, і гарanta Основного Закону — Президента України. На цьому тлі заяви Януковича про відновлення вертикаль влади в країні виглядають сумнівно», — сказав В. Кириленко.

Лідер партії «За Україну!» зазначив, що відповідно до статті 135 Конституції України діяльність Кримського парламенту не може суперечити Конституції України, на тому зліти зміни Януковича про відновлення вертикаль влади в країні виглядають сумнівно», — сказав В. Кириленко.

ЛІТЕРАТУРНО-МЕМОРІАЛЬНОМУ МУЗЕЮ ПУШКІНА І ЧАЙКОВСЬКОГО У КАМ'ЯНЦІ — 75

На правому березі річки Тясмин, на високому пагорбі, в тінистому парку знаходиться одна з найдавніших пам'яток Кам'янки — Зелений будиночок. Побудований він на початку XIX століття власниками містечка — родиною Давидовичів. Влітку віконниці, колони і дах будівлі зливуються з густою зеленню парку, і тоді, серед дерев, будинок майже не помітний.

У пушкінські часи, в першій половині XIX століття, цей флігель служив для відпочинку. В ньому знаходилась давидовська бібліотека, столики для ігор, більярда. Зелений будиночок зберігає пам'ять про ті незабутні дні, коли в ньому збиралась на наради декабристи, зуваючи голос Пушкіна. Тут поетом були написані вірші: «Нереніда», «Редеет облаков летучая гряда», «Я пережил свои желанья» і останній розділ поеми «Кавказский пленник».

Тишу, спокій Зеленого будинчика дуже любив П. І. Чайковський, який протягом 28 років пріїздив у Кам'янку до своєї сестри Олек-

сандрі Іллівії Давидової. У цій будівлі композитор наявів жив і творив деякий час, коли в давидовському домі робили ремонт.

До 100-річчя смерті О. С. Пушкіна, в лютому 1937 року, виходить постанова про заснування в Зеленому будиночку музею поета. Згодом було зроблено капітальний ремонт і відкрито першу експозицію. В 1940 році, коли святкували 100-літній ювілей П. І. Чайковського, за клад поповнився відділом композитора і дістав назву О. С. Пушкіна — П. І. Чайковського.

Аналогів Кам'янському музею, що об'єднав двох світових геніїв, немає. У цьому його унікальність і неповторність.

У 1975 році під керівництвом директора М. А. Шкаліберди було зроблено реконструкцію музею. Безцінний матеріал, зібраний і залишений нам у спадок Марією Антонівною, до наших днів приваблює відвідувачів з різних куточків світу в Кам'янку.

На базі літературно-мемо-

рального музею О. С. Пушкіна і П. І. Чайковського, влітку 1995 року, у Кам'янці було створено історико-культурний заповідник, до якого увійшов іше один музей — історичний, а також картина на галереї та комплекс пам'яток архітектури, історії і природи міста.

У наші дні Зелений будиночок зберігає свою особливу дивовижну ауру. Переступивши поріг музею, його гости поринають у неповторну атмосферу XIX століття, відчиваючись у пейзажі, портрети, з цікавістю розглядаючи книги, меблі та інші експонати. Особлива увага — до шпаги В. Л. Давидова, французьких пістолетів (з такого зразка стрілявся на дуелі Пушкін з Данте), особистого паніно П. І. Чайковського і, звичайно ж, — давидовського рояля, жовтуватих клавиш якого торкалися пальці композитора. Інструмент продовжує звучати на літературно-музичних вечорах, творчих зустрічах, презентаціях, конкурсах, захоплюючи своїм бархатисто-проникливим тембром

ром кам'янчан і гостей міста. В 2007 році рояль було відреставровано завдяки В. С. Чорномирдину. Світла пам'ять про цю людину живе в наших серцях, а старінки музеїної книги відгуків зберігають запис, зроблений його рукою: «Глибоко схвилювані відвідинами музею О. С. Пушкіна і П. І. Чайковського у Кам'янці. Найширша вдячність за Вашу працю, дорогі співробітники музею, низький уклін від усіх відвідувачів цього історичного місця. Успіхів Вам! В. С. Чорномирдин».

Віримо, що літературно-меморіальний музей О. С. Пушкіна і П. І. Чайковського історико-культурного заповідника завжди залишатиметься носієм духовності і просвітництва, та ще багато десятиліть вражатиме, захоплюватиме свою поетично-музичною аурою, даруватиме відвідувачам насолоду і натхнення.

Таміла ЧУПАК,
засновувач літературно-
меморіального музею
О. С. Пушкіна
і П. І. Чайковського

За музику її Поезію глибинну.
За те, що почуваємо людми
І палко любим рідну Україну.

Війшовши в серце —
в нім довічно будь
Любов'ю і наснагою моєю.
Без тебе я не зміг би осягнути
Земних доріг,
мій Кам'янський музею!
Люблю тебе, як батька любить син,
Люблю тебе сердечно, Україно.
В урочий час, в це торжество
хвилин
Прийми із Криму мій привіт
укінний!

Допоки світу — є у мене ти!
І доки буду я ходити землею, —
Вклонятимуся рідному Музею —
Вершині Красоти і Доброти!
Данило КОНОНЕНКО
м. Сімферополь

РІДНОМУ КАМ'ЯНСЬКОМУ МУЗЕЮ

років старший від мене!

Кам'янський музей — то мої найперші класи і найвищі університети. Саме тут, оглядаючи його експозиції, я вивищувався душою, набирався мудрості і духовної краси, ставав серйознішим і дорослішим. А в скрутні години свого життя я тут черпав духовні сили, аби зновуйти у нелегкі життєві дороги. Усе, чого я досяг у своїй творчій праці, у становленні себе, як творчої особистості, як людини, причетної до культури художнього слова, до культури свого народу — я завдячує Музею!

У будь-яку пору року, за будь-якого стану своєї душі — тихі музеїні кімнати, де, за словами Максима Рильського, «розцвіли чудово

ї геній Пушкіна ясний, і спів Чайковського живий», переповнювали мое серце сонячною Поезією:
*Два почуття дають нам сил, —
До них постійно серце лине:
Любов до рідної хатини,
Любов до батьківських могил.
На них заснована одвік,
З початку всесвіту всього,
Самопогана чоловіка.*
Ознака величі його, звуки музики сімейного рояля Давидовичів, за яким часто працював Петро Ілліч, буджували уяву, надихали на високе, неповторне й прекрасне!

Я упевнена, що не одне покоління моїх земляків, виховані на високих культурних надбаннях рідного музею, стануть мудрішими, духовно збагаченими.

Нині, коли музею виповнюється 75 років від дня його створення (10 лютого 1937 року), хочеться згадати добрим словом одного з організаторів музею, першого його директора Марію Антонівну Шкаліберду, скажати сердечні слова подяки людям, які сьогодні свято бережуть і поповнюють фонди музею — невищерпну скарбницю вічного і прекрасного — криницю духовності нашого краю! Многая літа тобі, рідний музею!

* * *

Духовності пречисте джерело,
Водою всіх нас освяти свою,
Все збережи, що є і що було,
Меморіальний Кам'янський музей!
За все тобі завдячуємо ми —

НЕ ВКРИЄТЬСЯ СЕРЦЕ ІНЕЄМ

Різноманітність традицій, унікальність історичного і культурного досвіду кожного регіону країни, в тому числі Криму, об'єднала у декоративних виробах, орнаментах і сюжетних композиціях виставку «Віра Роїк та її учні». Презентована вперше восени минулого року в Білогірську, вона демонструвалася в кримських містах Красногвардійське і Джанкой, Лубни Полтавської області, а напередодні Дня соборності і свободи України її було відкрито в Музеї історії Сімферополя.

Своїми експонатами виставка додає нові штрихи до оформленого тут на постійно діючій основі куточка, присвяченого творчості Героя України, засłużеного майстра народної творчості України Віри Роїк, характеризує її не тільки як видатну вишивальницю, а й як художника, орнаменталіста-новатора і педагога.

— У вишивках, які ні в якому іншому виді мистецтва, втілені мрії і сподівання народу про краще життя, — сказала на відкритті виставки директор музею Ірина Вдовиченко. — Вони, немов стяги, уособлюють його віхи на шляху до свободи, незалежності і державності, реалізованої в ХХ столітті, яскраво демонструють, які талановиті люди живуть в Україні.

У центрі експозиції розташований в обрамленні вишивких виробів, інструментів і предметів для рукоділля портрет Віри Роїк серед розквітлих соняшників, намальований олією художником із Миргорода Полтавської області В. Брикульцем. Поряд з ним — інший, який вишив хрестиком на канві один з учнів майстрині — Юрій Савка з Луцька. А по обидва боки від них ліворуч і праворуч на стінах, у скляних вітринах безперервним широким потоком стелиться всіма кольорами ниток рукотворне полотно рушників, серветок, декоративних панно, створених внукою майстрині Аліною Вороновою і правнучкою Юлією Абрамовою, вишивальницями Галиною Дмитрієвою та Євгенією Жуковою, групою «Калиночка» у складі

Джерелом цього натхнення Юрій Салімоненко, генерал-майор, заступник Верховного наказного отамана України, який знайомий із сім'єю Роїків понад тридцять років, побував на багатьох виставках майстрині в Криму і на одній із них у Полтаві, назвав любов до людей і цілеспрямованість життєвих позицій Віри Сергіївни.

Бібліотекар Таврійського національного університету ім. В. Вернадського Людмила Хрестенко, одна з учнів Віри Роїк ще з 1954 року, згадує свою вчительку як прекрасного майстра і щасливу людину, а складовими частинами її успіху вважає, по-перше, наполегливість, з якою дитяче захоплення вишивкою стало для неї професією і любов'ю до все життя. По-друге, Віра Сергіївна дуже прискіпливо і мудро обирає собі друзів. І, по-третє, вона виховала чудового сина, який з повагою ставився до захоплення мами декоративно-прикладною творчістю, а в останні роки її життя допомагав в організації і проведенні виставок, популяризації відродження і розвитку серед населення

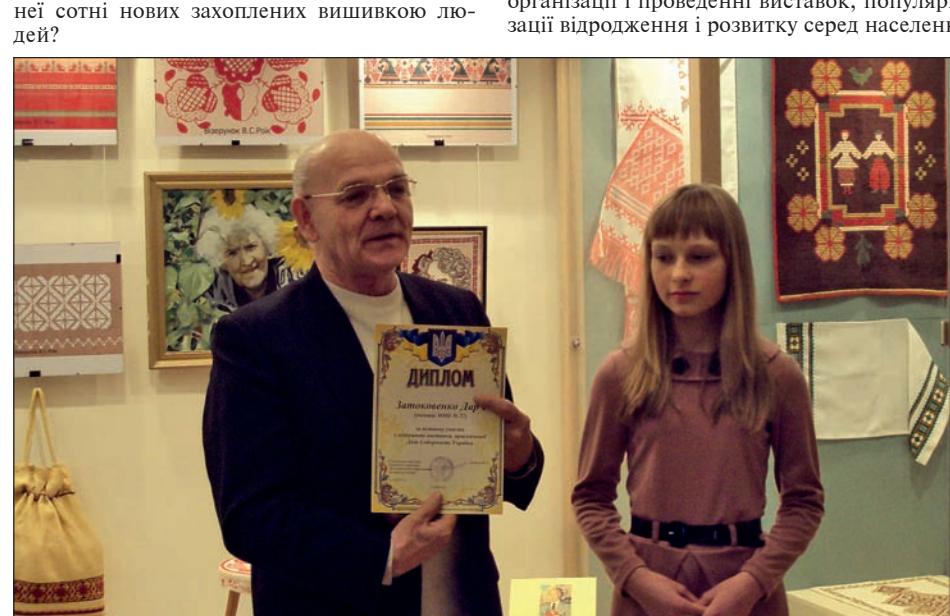
мистецтва народної вишивки.

Вже без неї Вадим Михайлович Роїк нині продовжує розпочатий п'ять років тому виставковий тур регіонами України. Тільки називається він уже не «Український рушничок», як раніше, а «Віра Роїк та її учні» і проводиться за програмою відзначення 100-літнього ювілею майстрині. Після Сімферополя ювілейна експозиція демонструватиметься у Бахчисараї, потім — у Миргороді, а в квітні до 101-ої річниці з дня народження Віри Роїк — у Полтавському художньому музеї.

Влітку і восени виставковий тур буде продовжено в Криму, а в грудні війзна експозиція поїде свое місце в музеї української вишивки імені Віри Роїк, який буде відкрито до 20-річчя Кримського етнографічного музею. Нині тут збираються вироби, розробляється концепція експозиції, здійснюється ремонт двох заїздів. За участі Всеукраїнського інформаційно-культурного центру готується до видання кілька книг за програмою заходів Верховної Ради і Ради міністрів АРК з увічнення пам'яті Героя України Віри Роїк.

Музичним акордом на святі, що символізує духовну єдність українського народу, патріотизм, повагу до історичної пам'яті, утверджує демократичні цінності і почуття національної гідності, прозвучали пісні у виконанні переможців Вісімки фестивалю-конкурсу «Ми — діти твої, Україно!», учниць Сімферопольської ЗОШ № 23 Марії Люткевич і Дар'ї Затоковенко та запис присвяченої Віри Роїк пісні «Мелодія на вашому полотні» у виконанні артиста Кримського академічного українського музичного театру Федора Марченка. Її автор, заслужений діяч мистецтв АРК В'ячеслав Бобров, повідомив, що нині кримські композитори працюють над підготовкою до запису на компакт-диску всіх пісень, присвячених видатній українській вишивальниці та пам'яті про неї. Її серце, що билося в унісон з часом, ніколи не вкриється інеєм.

Валентина НАСТИНА

КИЇВСЬКИЙ ФОТОГРАФ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Вечір 23 лютого 1861 року, Санкт-Петербург, кімнатка-майстерня в Академії мистецтв. Наближався день народження Тараса Григоровича Шевченка. Приятелі знали про хворобу поета, надсилали листи із побажанням здоров'я. Навідався й приятель — російський письменник Микола Семенович Лесков (1831–1895). Тарас сидів за столом, на підлозі та підвіконні лежали незавершені художні роботи. Шевченко зізнався, що здоров'я значно покращало, наступного тижня не одмінно завітає в гості, але пожалівся на біль у грудях і на жорстоку ядуху. «Пропаду», — тяжко зіткнув Тарас і кинув на стіл ложку, з якої тільки-но проковтнув ліки. Лесков намагався його заспокоїти звичайними у таких випадках фразами. «Годі про мене, — тихо одмовив поет, — розкажіть краще, що доброго в Україні? Чи бачилися з Іваном Гудовським, знаю, він хворий і йому також непереливки».

Хто ж цей «благородніший Гудовський», про якого в хвилини розпачу й хвороби згадує Тарас Шевченко? Іван Васильович Гудовський (? – 1860, Київ) родом із полтавського містечка Пирятин, художник-портретист, фотограф. Його добре зінавував Микола Лесков, бо разом у Києві знімали кімнатку в будинку, що виходив на Софійськуву вулицю. Микола Семенович про Гудовського відгукався якнайкраще, називав його чоловіком здорового і гострого розуму, до того ж, Іван був майстром своєї справи і дуже добром, чесним і прямим, правдивим юнаком, кожному слову якого можна було сміливо і безсумнівно вірити.

Майстерності живопису Іван Гудовський навчався у Києво-Печерській лаврі, у школі отця Іринарха. А згодом подався «удосконалюватися» до Санкт-Петербурга в Академію мистецтв (з 1844 до 1849), там і

познайомився з Шевченком, більше того, вони мешкали в одній кімнатці у колишньої звенигородської міщенки Фейт, у будинку купця Є. Л. Бема на 2-й лінії Васильєвського острова. Тарасові Григоровичу відразу сподобався цей полтавський веселун, майстер на всі руки, компанійський хлопець, з яким можна були випити, закусити й заспівати українських пісень. Тут доречно навести спомини художника Академії, приятеля Кобзаря Віктора Васильовича Ковалюва (1822–1894), який прояснює не тільки атмосферу того часу, а й доповнює образ цікавими деталями із життя в столиці Й Гудовського: «1844 року я вступив до Академії мистецтв, як і чимало наших земляків, що прагнуть до художньої освіти, приїхав до столиці з мізерними коштами. У такому становищі звичайно сходишся з подібними ж до себе товаришами і влаштовуєш життя свое спільно, якомога простіше; і от, зйшовши із такими ж трьома юнаками — Карпом, Гудовським та Роговим, — ми найняли в будинку Бема на Васильєвському острові, на 1-й лінії (нині 2-а лінія, буд. № 3), досить скромне приміщення, що складалося з однієї прохідної кімнати з перегородкою. За перегородкою жили ми четверо, а ліворуч, не доходячи до перегородки, вели двері до другої кімнати, яку займав Шевченко... Траплялося, що Тарас Григорович, коли бував, схочеться розважити душу народною піснею, виходить до нас за перегородку, сідав на єдиний у кімнаті дерев'яний диван і казав: «А ну, хлопці, заспіваймо!» Карпо брав свою скрипку, Гудовський тримав баса — і за допомогою наших молодих тоді голосів лунала пісня, і ми забували наші тяжкі злидні. Найчастіше співали пісню на слова Тараса Григоровича: «Ой поїхай, вітре, з великого лугу та розвій нашу тугу», цю

пісню він і співав з нами, і керував співом; і мотив до неї був підібраний ним же, співали, певна річ, без нот». Коли ж приходили канікули, як водиться в студентів, хлопці поспішали додому, в рідні краї — хто відразу, а кому випадала доля «відробляти хвости». Шевченко 1845 року першим вибрався із столиці в Україну, залишивши «на господарстві» Івана, й долучив Гудовському організацію друкування естампів «Живописной Україны» та розсилали замовникам, хоч матеріальні та фінансові труднощі не дозволили Іванові Васильовичу повною мірою реалізувати побажання товариша-художника.

Мандруючи рідним краєм, Шевченко навідався і в Пирятин, до рідних Гудовського, що Іван листовно 22 вересня дякував поетові: «Спасибі Вам, що не забули побачитися з моею матусею і сестричкою». 18 листопада 1845 року загальні збори Академії мистецтв постановили присвоїти Шевченкові звання некласного художника, таєж звання Гудовського одержав 10 грудня. Узв'язку з тим, що Кобзаря заразували співробітником Київської археографічної комісії і він не міг покинути місто над Дніпром, Шевченко доручає Гудовському одержати його атестат і переслати до Києва. До речі, на прохання Тараса, Іван зберігав і картина поетового приятеля Василя Івановича Штернберга (1818–1845) — українського живописця-пейзажиста.

На початку січня 1846 року дипломований художник Гудовський добирається до Києва й орендує квартиру в купця Василя Назаровича Смирнова. Про місце перебування він сповіщає у листі до Шевченка: «Моя адреса: художнику І. В. Гудовському в Київ, на Хрестатик, у будинку купця Смирнова». Отже, «будинку Гудовського», як стверджують окремі

києвознавці, не було — Іван Васильович винаймав «хороми», як зізнавався, в «знатомого купця». Про це детально написав і Петро Жур у книжці «Шевченківський Київ». Доречно нагадати, що Гудовський неспроста зупинився у Смирнова — це був тесь його приятеля Миколи Лескова, за якого вийшла заміж донька Василя Назаровича — Ольга. На той час будинок Смирнова стояв на Хрестатицькій (нині майдан Незалежності) базарній площі, виходчи боковим фасадом на вулиці Житомирську (нині Мала Житомирська) та Михайлівську. На жаль, будинок купця Смирнова, відомий під іменем «будинку Гудовського», не зберігся — 1979 року його знесено під час реставраційних робіт площа. Не залишилося на мапі міста й готелів, куди навідувався Шевченко та Гудовський — «Європейського» (на початку Хрестатика), архітектора Беретті, та «Зеленого трактир» (вул. Московська, 30), де мешкав Кобзар.

Судячи з вивіски фотографії, помешкання Гудовського, де переночував Шевченко 1859 року, було на другому поверсі кам'яного будинку Смирнова. Верхній поверх складали шість кімнат та передпокій, які добре освітлювалися тринадцятьма вікнами й опалювалися трьома голландськими печами в білих полів'яних кахлях. У кімнатах були настелені дощані підлоги, а вітальні мала паркетну підлогу. На Хрестатицьку площу виходив балкон з металевою решіткою й бляшаною підлогою — на верхній поверх з Житомирською вулиці вели кам'яні сходи. Частину кімнат Іван Гудовський облаштував під друкарню та літографію — тоді в Києві багато художників-портретистів опановували мистецтво фотографування.

У 1858 році відкрилася майстерня К. Ф. Гербста на Подолі, потім на Хрестаті

Про Київ середини минулого століття та «королів фотографії» детально розповів києвознавець Михайло Олександрович Рибаков у статті «Вони зберегли нам обличя рідного міста». Нагадаю, що того часу Контрактовий ярмарок на Подолі був центром торговельно-промислового життя України. Сюди вже з кінця 40-х років приїздить не тільки торговий люд, а й дагеротипісті-іноземці, деякі залишаються на постійне проживання. Вони й стали вчителями київських фотографів-любителів. Відомо, що перші видові знімки Києва зроблено 1853 року, коли будівник Ланцюгового мосту Чарльз де Віньоль запросив іноземця Джона Борна зробити знімок відкриття найкрасивішого в Європі мосту.

Початок фотографії в Україні пов'язаний з розповсюдженням дагеротипів саме у Києві (дагеротипія — спосіб безпосереднього отримання при фотографуванні позитивного зображення, винайдений французьким художником Луї Дагером 1839 року, є першим практичним способом фотографування).

У 1858 році відкрилася майстерня К. Ф. Гербста на Подолі, потім на Хрестаті

ку Гудовським. Учень Івана Васильовича — Ф. І. Левдик у газеті «Киевский телеграф» назвав Гудовського «знаменитим київським фотографом», а його майстерню — «найкращою та наймоднішою» в місті. 60–70-ті роки — час розвитку київської видової фотографії, яка є найціннішим джерелом вивчення минувшини Києва. Okрім портретів, майстри світла і тіні знімали панорами міста, історичні місця, будинки, церкви та монастири, базари, вулиці, навчальні заклади, театри, мости, пам'ятники, побутові сценки — вони зберегли нам історію, як писав Шевченко, «святоого, золотоверхого і великого» Києва. Саме в Києві місцеві майстри — фотограф В. Воюцький та фотограф-художник О. Рудковський склали перший у Російській імперії фотографічний календар.

Наприкінці 60-х років, за даними М. Рибакова, у Києві нарахувалося близько 20 фотомайстерень і серед них найпопулярніші — Франца Казимировича Мезера (? – 1922, Хрестатик, 25), В. Воюцького, О. Воюцького, Волховського, «спеціальна фотографія» О. Тілло, Й. Кордиша, М. Пастернака, учня Ф. Левдика — Єгора Каркозі; військова фотографія інженерно-навчальної майстерні київської фортеці. Відомими були фотоаматор генерал П. С. Коп'єв, Володимир Вікентійович Висоцький (1846–1894), а також фотомайстерня Тимофія Єгоровича Маркова, дружина якого, В. В. Маркова, була родичкою українського вченого, ректора Київського університету св. Володимира Михайла Олександровича Максимовича (1804–1873), а син — Д. Т. Марков, перейнявши від батька мистецтво фотографії, з травня 1895 року відкрив ательє на Хрестатику, 41 і став щорічно випускати 30–36 тисяч листівок з краєвидами Києва. Д. Марков — перший фотограф Києва, який став друкувати фотопропродукції з картин видатних художників — Рафаеля, Васицького.

«Будинок Гудовського»

ОЧИСТИТИ МИНУЛЕ ВІД СМІТЯ!

Якось дружина запитала у мене, чи читав я на останній сторінці «Дня» про замок у Радомишлі? (В. Костюкович «Замок на Віа Регія», «День», № 177 від 04.10.2011 р.). Кажу, що ні, бо не встиг. Дружині завжди якось вдається раніше від мене прочитати свіжку пресу, бо, мабуть, читає текст по діагоналі, я ж читаю досить повільно, бо люблю перечитувати фрази, смакувати текст. Увечері нарешті прочитав статтю і одразу ж запропонував дружині поїхати туди (Радомишль всього в 100 км від нас). Тож найближчої суботи о пів на десяту ми вже були в Радомишлі під стінами замку, який оточувала сучасна двометрова огорожа з кованих прутів – пік.

Може, й на краще, що ми приїхали раніше (експкурсії згідно з оголошенням починалися об 11 ранку), тож мали змогу роздивитися все навколо, пішовши вподовж огорожі. Ми оніміли від захвату. Замок з червоної цегли немовби плив в обрамленні зелених, води і скель. На головний бані – прапор України, а на нижчій – прапор–герб роду Богомольців, на полотнищі якого був зображеній бик і меч (вбий у собі гордину). З одного боку замку було величезне плесо, яке створилося внаслідок встановлення шлюзу перед замком (це було необхідно для водяного млина і папірні, про яку нижче), а з іншого – будинки мешканців Папірні. Залишилася така історична назва цього району Радомишля – району Житомирської області. Іще раз переконалися, як все – таки невічерпна у своїй вибагливості і вигадливості наша Матінка–Природа... Тут знайшли собі місце виходи скель на поверхню (замок стояв на величезній підземній гранітній бірлі), об які билася і пінилася вода. Цей нескінченний всесвітній герць граніту і води – так і існують ці сили віковічно поруч, не перемагаючи остаточно одне одного... Ми прошкували вздовж огорожі, а за нею кипіла робота: молоді хлопці зносили якісь колоди, згрібали листя та сміття, спалювали його і над замком піднімався характерний осінній дим з тужливо–сумним запахом зміни пори року... Нам вистачило півгодини, щоб обійти навколо і підійти знову до центральної брами. Охоронець ввічливо перепитав, чи ми на екскурсію, і почув-

ши ствердну відповідь, доброзичливо дозволив увійти на центральний двір замку, а коли набереться необхідна кількість екскурсантів (15 осіб), він нас покличе. Представлені самим собі міззадоволенням оглянули внутрішній територію замку, побували на зеленому острові у вигляді серця, з численними насадженнями кущів, квітів, дерев, які з часом перетворять цей куточек у ландшафтний парк. Старовинні скульптури гармонійно вписалися в ландшафт замку з сучасним пам'ятником з каменю на воді архімандриту Єлісею Плетенецькому. Він зображеній у момент, коли пливе у човні і читає книгу при свічці. Як стало потім відомо з розповіді екскурсовода, саме завдяки архімандриту Києво–Печерській Лаврі Є. Плетенецькому в 1612 році на цьому місці була побудована папірня – майстерня з виготовлення паперу для друкарні Києво–Печерської Лаври. Папір робили з рослин, в основному з кропиви, льону та... часнику, який додавався в папір з метою відлякування гризунів і комах. Тож завдяки цьому зразки паперу збереглися й дотепер. Він (папір) був жовтуватого кольору, на відміну від традиційного європейського білого. Ця папірня була однією з перших у Центральній Європі. У XIX столітті тут також було побудовано млин. Дивний виверт історії, але папірня була зруйнована козаками за часів Козаччини (видно попала «під гарячу руку»). Потім настали роки–віки руйнації та забуття. На цьому місці було міське звалище сміття, а замок – напівзруйнований. Певно, кожна

приватизація власності має свої плюси та мінуси. Якщо в 90-ті роки в Україні на загал замість приватизації було здійснено фактично прихватацію народного майна, то в даному випадку Ольга Богомолець – відомий лікар, поетеса, бард, культоролог, громадський діяч, меценат – придбавши чотири з половиною роки тому це сміттєвалище і руїни замку, повернула що перлину до життя. І сьогодні сюди потяглися люди, небайдужі до свого видатного минулого. Можна тільки уявити, скільки сюди вкладено сил, енергії, коштів, щоб врешті–решт на березі невеличкої невідомої річки Мики засяяла ця перлина нашої історії. Як повідомила екскурсовод, тільки сміття було вивезено понад 60 тонн (!). Аж напрошується аналогія з історією України: скільки ж спеціально вигаданого історичного сміття утворилося навколо неї, щоб приховати правду виникнення Держави України, признати і применити значення її для Європи і світу.

Ми помилувалися осіннім різnobарв'ям «сердечного» островця, скелями в обрамленні бурштинової води, посиділи на зручних стільцях, виготовлених під старовину сучасними ливарниками, а потім чемний охоронець запросив нас на екскурсію. Безумовно, окрасою екскурсії була величезна колекція домашніх ікон (понад п'ять

тисяч). І хоч ми з дружиною ставимося досить спокійно до іконописного мистецтва, побачивши що експозицію, відчули, наскільки ж ікона є відтворенням життя і духу народу України, незалежно від регіону. Експоновані ікони зібрано з усіх регіонів України,

дерева, на полотні, на склі, металі), за технікою виконання – малювання, різьблення, вишивання, кування. Відомо ж, що ікона в Україні були супутниками повсякденного життя людей, їх навіть називали подорожніми, до ікон зверталися з молитвами в

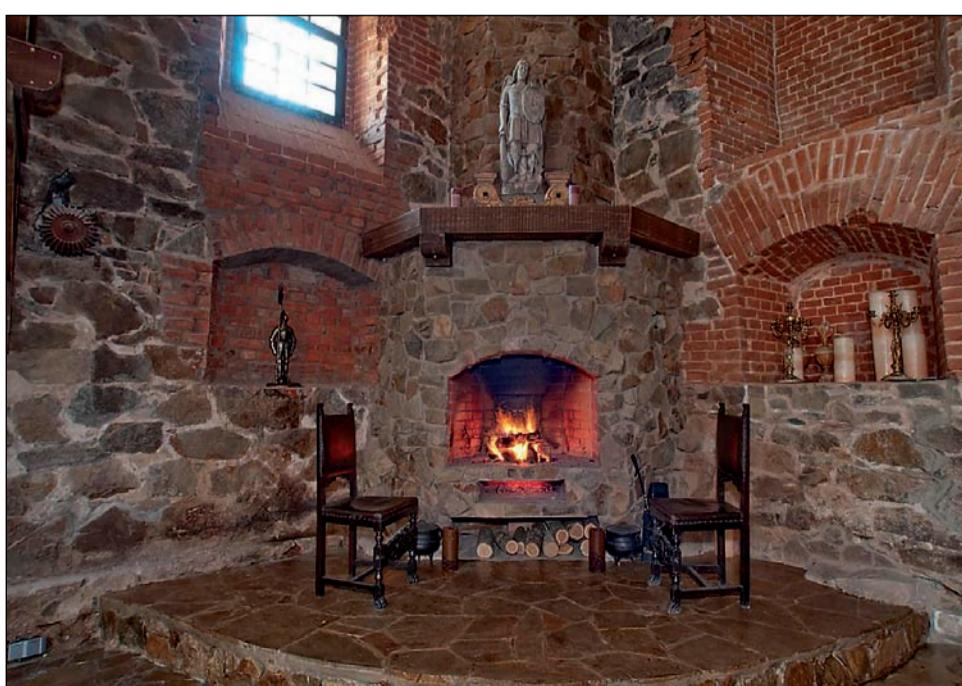
усіх випадках життя: з проханням про захист, допомогу, спокуту... Тож в експозиційних залах витає потужна намолена людьми енергетична аура, яка йде від ікон... І тут, в принципі, не важливо те, з чого і як виконана ікона, важливо, що вона є вмістом душовності людей. І дійсно, на ці «домашні» ікони дивилися тисячі, а може, й мільйони очей, вони чули слова прохання, подяки, мольби про допомогу, спокуту в гріхах. Таким чином «намолені» ікони трансформували накопичену енергію молільників і тепер самі стали джерелом позитивної енергії, яку сьогодні широ віддають усім відвідувачам. Тож зовсім недаремно експозиція ікон називається «Душа України». Ця душа незнищена, про що свідчить спеціальний куточок на гору над іконаами, які в різні часи темні сили творили над ними. А ВОНИ ВСЕ ОДНО ЖИВІ. Як не згадати відомий вислів, що рукописи не горять, так само й ікони...

Безумовно, окрасою в палаці є затишні трапезна з каміном і невеличка концертна зала (майже з упевненістю можна сказати, що тут будуть виконуватися музичні камерні твори). Вразила акустика –

коли екскурсовод включила акустичний прилад звучання рояля в залі, їй–Богу, у мене розішли зашпори по шкірі...

Сьогодні палац у Радомишлі вже відчинив свої двері відвідувачам, і це прекрасно. Радує той факт, що в нашу похмуру меркантильну сучасність з'являються такі світлі моменти, як цей – замок на Віа Регія – в кінці «шляху королів» від Атлантиди до центру Київської Русі – Києва – що є найдовшим шляхом із Західної до Східної Європи. Тобто таким чином сучасний Радомишль вінчає сьогодні Віа Регія, авіповідний диплом господарки Ольги Богомолець є європейським підтвердженням цього факту. Непересічна подія лише здивив раз підкresлює дотичність української історії до європейської як її складової, підкresлює, що наша ідентичність суголосна європейській. Дійсно, нас понад триста років тому силоміць вирвали з європейського контексту історії, нав'язуючи азійські цінності і належність до Азії. Але сила правди не гине під сміттям, про це свідчить палац у Радомишлі. Рано чи пізно це сміття відкидається і через нього проступають контури нашої незображенно–величної історії, яка вліскується в канву 1160–ліття Київської Русі–України. Тож, Боже, бережи таких святих людей, як пані Ольга. Низький Вам уклін за все те, що Ви робите на благо і для відродження й повернення історії України від подружжя Фалагашвілі – Світлани та Михайла.

Михайло ФАЛАГАШВІЛІ
Ірпінь – Радомишль –
Ірпінь

До статті Олександра Польченка «Чи є в Криму український театр?» ми повернемося, мабуть, ще не раз. Навряд чи вона когось залишила байдужим. А тому кожен український активіст, партійний чи громадський діяч повинен прагнути до нести до всеукраїнського загалу тезу, висловлену автором статті: «Здоровий глузд підказує, що поряд з російським та кримськотатарським театром у Криму повинен існувати повнокровний український театр з україномовним репертуаром, щоб кримчани та гості Криму могли не тільки порівнювати, але й учитися толерантності...»

Щоб розв'язати цю проблему, потрібно не так уже й багато: бажання, воля і певна кількість фахівців. Я маю на увазі навіть не так акторів та драматургів, як чималенький загін працівників ЗМІ. У Криму неможливо буде вирішити ні кримськотатарську проблему, ні українську до тих пір, поки інформаційний простір в державі лишатиметься розірваним. АР Крим досі залишається регіоном парадоксів. З одного боку можна нерідко почути від кримчан: «Крим — не Україна!» Кримські татари, з якими контактують, чомусь завжди мене переконують: «Українцев зде нет...»

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

«ЩОБ ХРИСТОС ЗАЙНЯВ МІСЦЕ В СЕРЦІ КОЖНОГО З НАС...»

Ось і минули Різдвяні свята... Як хочеться, щоб після них Христос зайняв місце в серці кожного з нас! Гідне місце, найпріоритетніше... Тоді все інше, згідно з Євангелієм, додається. Рідна мова, культура і все, що пов'язане з національним буттям, — це надзвичайно важливі речі. Але ж наскільки повніше, ефективніше використовувалося б це багатство у сонмі інших мов, культур, менталітетів, — славлячи Творця Всесвіту...

Про це я подумав після прочитання статті Олександра Польченка «Чи є в Криму український театр?» Тема боляча... Але ж саме в цьому театрі живою українською мовою йшла привезена зі Львова вистава Мирослава Скорика «Мойсей». Оце — велич духу! А стосовно українського чи загальнолюдського, то кожен глядач сам розставляє свої пріоритети. До речі, навіть у нашому російськомовному Сімферополі важко було протисутися крізь натовп бажаючих потрапити до залу. І ніхто не зважав на мову спектаклю! Бо люди відчували присутність чогось незрівнінно вишого. До речі, несусітньою дурістю є недоділінка можливості пропагувати українську ідею російською мовою. Або латиську — тією ж мовою. Стаття «У Києва є шанс швидше заговорити українською, ніж заговорить латиською Рига...» («КС» від 23.12.2011) також наводить на роздуми. Латвія могла б використати ситуацію, яку їй подарувала історія, у власних цілях, не замикаючись у гордому самоідієвстві. Промовистий факт, вартий глибокого аналізу і вивчення.

Віктор СИДОРЕНКО
м. Сімферополь

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ ГЕРОЇВ БАЗАРУ

Яка багата наша історія на героїчні вчинки та самопожертви заради щасливого майбутнього для прийдешніх поколін! І як мало ми знаємо про це! Найголовнішим завданням українців завжди були захист земель і

Мовляв, найбільш проукраїнською силою є саме вони. З іншого боку, в тій же кримськотатарській пресі деякі автори лякають усіх, кого тільки можна, українським шовінізмом і доведено до філігранності асиміляторською політикою Києва. Не кажу вже про тих гостей Криму, які приїздять з «білокам'яної». Ска-

на Ющенка вдалося бодай трохи уповільнити маховик русифікації, то в Криму давно б уже відкрили з десяток таких шкіл, як нинішня престижна і шанована Українська школа-гімназія в Сімферополі. Бо є ж бажаючі! А кількість російськомовних у Львові не була б утрічі більшою, ніж кількість власні росіяни. Бачите, навіть у

ні, достатньо видавати на території АРК декілька інтелектуальних, правдивих (хай і російськомовних, але ж не антиукраїнських!) газет. Можна посприяти, що до кіосків Севастополя, Євпаторії, Керчі, Бахчисарай та інших міст і селищ завжди потрапляли свіжі числа «Дня» чи «Дзеркала тижня». Тоді і росія-

тий пошидиче, іль в тюрму!

І далі в такому ж дусі. Виходить, що саме прокляті хохли, захопивши Крим у 1954 році, не пустили Мусу Мамута на Батьківщину... І це ж надруковано в кримськотатарському виданні, начебто в проукраїнському. То що говорити про інші? Кому поясниш, що в ті часи україномовний чиновник навіть у Києві викликав підозру? А у Донецьку такого «націоналіста» відразу поставили на облік в КГБ — навіть якби він був простим шахтарем... Невже не можна було урівноважити цей матеріал віршами тих українських поетів, які сумували, що в Криму не залишилося кримських татар? Такі вірші є, писались вони ще в 60-ті роки і, як відгадується, зовсім не з кон'юнктурних міркувань...

Як бачимо, у нас не лише проблеми з проросійськими силами. Навіть кримськотатарська інтелігенція ще не настільки зріла, аби усвідомити: партнерські стосунки з наївправді не виростуть... Тому я вважаю: будь-яку нормалізацію міжнаціональних стосунків (включаючи право українців на свій театр) у Криму треба починати з інформаційного простору. А все інше докладається.

Сергій ЛАЩЕНКО

м. Львів

СПОЧАТКУ — ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСΤІР

жімо, Едуард Кульпін, головний редактор московського журналу «Історія і сучасність», на сторінках «Полуострова» (№ 26 за 2006 р.) висловив таку точку зору: «Сего дня в Україні правят балси, которые не оставляють места в стране ни для какой нації, в том числе и для кримських татар, кроме української. Это унітарное государство. Перспектива вырисовывается тольк одно — стать через два-три поколениями украинцами татарского происхождения (...) Это не интеграция, а ассимиляция и украинизация всех этносов, проживающих в Украине...»

Підзорюю, що маячно московського гостя більшість читачів «Полуострова» сприйняла за чисту монету. Якби в часі правлін-

заходноукраїнському «П'емонті» українці не поспішають повертатися до праділівського коріння! Та й в Києві (якби тривала бодай слабенька, але послідовна науковізація) вже давно заговорило б українською принаймні 25 % місцевих жителів, а фахівці вважають, що цього вже достатньо для збереження мови. Якщо така ситуація в «помаранчевій» частині України, то про яку насильницьку українізацію можна говорити в Криму? І тим не менше, кримчани, які читають не львівську, а свою місцеву пресу, про ці очевидні речі можуть і не знати. І гріх звинувачувати їх в українофобії... То як же зробити, щоб кримчани могли знати правду? Запровадити цензуру? Ка-рати за свідому дезінформацію?

ни, і українці, і кримські татари краще знатимуть, що робиться на материковій Україні. Пожвавіша інформаційний обмін, внаслідок якого українці більше знатимуть про всі кримські проблеми. А поки що дезінформованість кримчан просто неминуча... Ну, що може думати про українців пересічний кримський татарин, читаючи поему «Факел над Кримом»? Вона написана діячем кримськотатарського руху, росіянином Григорієм Александровим ще в 1978 році і присвячена Мусі Мамуту. Того місцеві кримські чиновники довели до самоспалення. Затероризували. Але послухайте-но, як вони розмовляють: «Геть звидсиля! Тиکай к себе домой...» або: «кримським места нет в Крыму,

ДАВАЙТЕ ВІДАМО КНИГУ!

Упродовж грудня 2011 — січня 2012 років газета «Кримська світлиця» друкувала науково-публіцистичний нарис відомого українського вченого-садівника Петра Вольвача «Розстріляний сад», присвячений 120-літтю від дня народження видатного вітчизняного вченого-садівника, помолога та організатора садівничої науки професора Володимира Симиренка.

Разом зі своїм батьком, всесвітньо відомим українським ученим-садівником та помологом Левком Симиренком, упродовж XIX-XX століть вони створили знану у всьому світі унікальну українську садівничу наукову школу. Вони обоє та створена ними симиренківська наукова школа були знищенні злочинним стalinським режимом.

Якщо зусиллями української та світової громадськості ім'я та наукову спадщину Левка Симиренка сьогодні повернено у вітчизняну історію та садівничу науку, то Володимир Симиренко і його величезний науковий доробок донині перебуває у зоні замовчування та байдужості.

Ухвалені ще в 2002 році Постанова Верховної Ради (№ 31 від 7 лютого 2002 р.) та Розпорядження Кабінету Міністрів України № 281-Р від 1 червня 2002 р. «Про вшанування пам'яті великих українських учених-садівників Л. П. Симиренка та В. Л. Симиренка» стосовно останнього не були виконані. Звернення наукової громадськості до Верховної Ради України про відзначення на державному рівні 120-ліття від дня народження видатногоченого так і не було почути. І коли б не окремі публікації дослідників-ентузіастів та здійснене упродовж 1995-1996 рр. доночкою вченого, громадянкою Канади Тетяною Симиренко, видання збереженої нею визначної праці професора Володимира Симиренка «Часткове сортознавство плодових рослин», то навіть фахівці не знали б про його величезний науковий доробок.

Як не прикро, але навіть після наукової та громадської реабілітації родини Симиренків в Україні жодного разу не вшановували на державному рівні ювілейні дати видатногоченого. Навіть за

всі роки Незалежності України про нього також не видають жодної книги. Внесок же професора Володимира Симиренка у вітчизняну садівничу науку не поступається науковому доробку його батька.

Враховуючи багаторічні напрацювання кримського дослідника-симиренкознавця, академіка Петра Вольвача, Кримська філія наукового товариства ім. Т. Шевченка звертається з уклінним проханням до української громадськості та до всіх небайдужих людей, перш за все до вітчизняних підприємців, чий бізнес пов'язаний із садівництвом та сільським господарством, надати фінансово підтримку виданню науково-публіцистичної монографії про життя та діяльність професора Володимира Симиренка. Обсяг монографії приблизно 28-30 др. арк., наклад 2000 примірників. Книга буде ілюстрована численними чорно-білими і кольоровими світлинами та документальними матеріалами, які раніше не публікувалися. Кошторисна вартість видання 62-65 тисяч грн.

Автор праці бере зобов'язання надіслати всім благодійникам необхідну кількість примірників, а підприємцям-менеджерам, крім того, надати в книзі інформаційний матеріал про діяльність їхнього підприємства.

За домовленістю з автором кошти на видання книги будуть акумулюватися на розрахунковій картці Петра Васильовича 440588520783071 у Кримському відділенні «Приват-банку» з обов'язковою позначкою: «На видання книги: «Володимир Симиренко — життя та діяльність».

Кримська філія Наукового товариства ім. Шевченка

Музей на станції Круті

УВАГА: КОНКУРС!

«МЕНІ ТРИНАДЦЯТИЙ МИНАЛО...»

До 13-річчя кримської дитячої газети «Джерельця» під Шевченковим гаслом «Мені тринадцятий минало...» оголошується **творчий конкурс серед юних читачів** — школярів Криму і всієї України. Надсилайте на адресу редакції (звичайно або електронною поштою) ваші **літературні, поетичні, публіцистичні твори** — на будь-які теми, які могли б бути надрукованими в дитячій газеті. Компетентне журі, яке очолює незмінний шеф-редактор «Джерельця» Данило Андрійович Кононенко, оцінить і відбере кращі творчі доробки, автори яких отримають шанс вибороти суперприз та інші нагороди!

Крім творчих завдань, будуть й цілком конкретні, за які нарахуватимуться додаткові бали. Ось одне з них:

— КОЛИ ВИЙШОВ ПЕРШИЙ НОМЕР «ДЖЕРЕЛЬЦЯ»?

— ХТО, НА ВАШУ ДУМКУ, НАДАВ ДЛЯ ПЕРЕМОЖЦЯ КОНКУРСУ У «ДЖЕРЕЛЬЦІ» ЦЕЙ ГОЛОВНИЙ ПРИЗ — ВЕЛОСИПЕД?

Чекаємо на ваші відповіді, вірші, оповідання, репортажі, новели, статті. Творіть! Дерзайте! Перемагайте!

Дуже часто на уроках з української мови діти пишуть твори-мініатюри. І у будь-якому класі найпопулярнішими залишаються теми добра, дружби, правди, взаєморозуміння. Іноді учні, щоб підкреслити свою думку, вживають прислів'я і приказки, іноді — просто розмірковують. Їхні твори завжди неповторні, сповнені щирості. Деякі творчі спроби учнів із сімферопольського НВК «Школа-ліцей» № 3 відсилаємо до «Джерельця» — а раптом вони підійдуть для вашого конкурсу і допоможуть комусь виграти суперприз — велосипед?

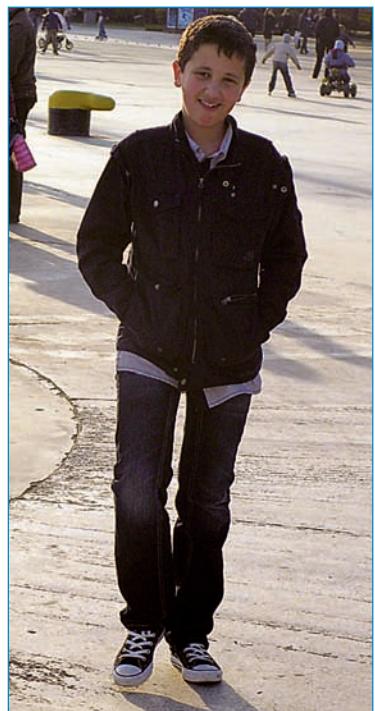
«НЕ ВІДКЛАДАЙ НА ЗАВТРА ВАЖЛИВІ РЕЧІ»

Колись такі слова мені казала бабуся. Я вже не пам'ятаю, з якого приводу вона так казала, але користуюсь цими словами й досі. Коли мені дуже не хочеться робити якусь справу, в мене виникає бажання відкласти її на завтра, а потім іще й іще, буває навіть, що ця справа втрачає свою актуальність на той момент, коли вона ще не зроблена. Не так давно мені бабуся нагадала цю фразу у розмові чи то до слова, чи то до жарту. І тоді мені здалося, що саме ті незроблені справи, нехай навіть зовсім не важливі, відгукнуться мені у майбутньому і зірвуть якусь важливу зустріч тощо. Тепер я ці слова не забиваю, і коли мені потрібно зробити якусь зовсім неважливу справу, мені пригадується бабуся. Може, саме це прислів'я у майбутньому мені допоможе находити своє добро, а не чуже.

Данило СЕРВУЛІ,
9-М клас

ЧУЖИМ ДОБРОМ НЕ ЗБАГАТИШ

З давніх-давен у народі існує прислів'я: чужим добром не збагатиш. Чому це так? Бо, наприклад, якщо отримати великий спадок (квартиру, машину, крамницю або гроши), то ви станете багатішим. Формально це так, але вчені давно вже помітили, що людина справді цінує те, чого вона сама досягла важкою працею та подоланням перепон на своєму шляху (але це стосується тільки благородних намірів). Так, наприклад, якщо людина накопичує капітал, то потім вона буде більш бережливо ставитись до грошей, пам'ятати про те, як важко вони дісталися.

Та й взагалі треба розуміти, що справжнім скарбом є не гроши, а гарні риси характеру: доброта, чесність, щирість тощо. І якщо вони будуть у людини, то вона стане справжнім багатієм.

Едем МЕМЕТОВ,
9-М клас

НЕЗВИЧАЙНИЙ ОЛІВЕЦЬ

Одного дня Петрик прокинувся, поснідав і пішов до школи. Йшов він швидко, впевнено, бо знов, що скоро почнеться перший урок. Петрик пройшов вулицею, спустився у підземний переход і раптом побачив загублений кимось яскравий олівець. «Оце так знахідка!» — зрадів Петрик і побіг. Забігши у клас, він одразу почав вихвалютись перед друзями. Усі позаздріли незвичайному олівецю, а Вася вигукнув: «Це мій олівець!» Після цих слів Петрик зітхнув, подумав, що від чужого не розбагатіш, і протягнув олівець товаришу.

Іван КАЗАКОВ, 5-А клас

НА КОНКУРС!

СПІВАНОЧКА

Заблукала весна
В лісовім різномінтрі зеленім.
В гомінких берегах
Ї серце живе і душа,
В солов'їніх піснях
Прокидаються ранки і клени,
І сполохана тиша
Додому летить — поспіша.
Прокидається ліс
Тихим сміхом Сули молодої.
В хороводі беріз
Постають неземні чудеса.
Знов пустунка-весна
Одягла кароокі дібріві
Й мимохіт розлила
Втиху річку стальні небеса.

* * *

Ти про мене в Дошку не питай,
Не тривож його сповідь медово...
Він Берізкам віночки спілта
І Ромашкам співа колискові.
Ти до мене стежок не шукай.
Тобі Місяць не скаже поради...
Він гаптує скатерку-туман,
Нею стебла вкриває духмяні.
Ти букетів мені не збирай,
Не руйнуй лабіринти квіткові...
Я Волошкою стану сама,
Буду ніч колисати в долонях.
Телеграм мені не відправляй —
Я світанок вплітаю у коси,
Ta яй адреси мої сподівань
Не знайде вітерець-листоноша.

Олена ФЕДЯЙ, 16 років
с. Вільшана
Недригалівського району
Сумської області

УЧИТЕЛЬ — МОЄ ПОКЛИКАННЯ

У моїй родині — декілька поколінь учителів. Ця династія бере початок з моого праپрадіда, котрый був директором Української гімназії у маленькому містечку Рудки, що на Львівщині. Це було ще у дореволюційні часи. Його донька — моя прабабуся Наталя, була викладачем російської мови та літератури, навіть нагороджена Орденом Леніна за внесок у педагогічну діяльність. Моя прабабуся Людмила Єлісеївна була досить відомим у Сімферополі вчителем математики. Тому, можливо, і я зможу продовжити цю сімейну традицію. Тим більше, що у нашій школі є викладачі, на котрих я хотів би бути схожим! Я знаю, що це колosalно важка праця! Неможливо бути вчителем лише на роботі, якщо ти вчитель — то вчитель на все життя!

Чому я хочу стати вчителем? Я

дивлюсь на багатьох викладачів, їхню реакцію на погану поведінку учнів, на невиконане домашнє завдання, на багато інших чинників. Професія вчителя полягає не лише в тому, щоб навчити дітей досконало знати свій предмет, а й у тому, щоб виховати у них високі моральні якості, котрими похвалитися може не кожний! Саме тоді, коли я дивлюся на вчителів, про себе думаю, що я б вчинив не так, а по-іншому, пояснював би теж по-іншому, виправляв би «некоректність» по-своєму. Можливо, я кажу зараз так, тому що сам ще є дитиною та думаю поверхово...

Можливо, я не маю права аналізувати роботу педагога, але для мене це своєрідна підготовка перед вибором моєї подальшої долі!

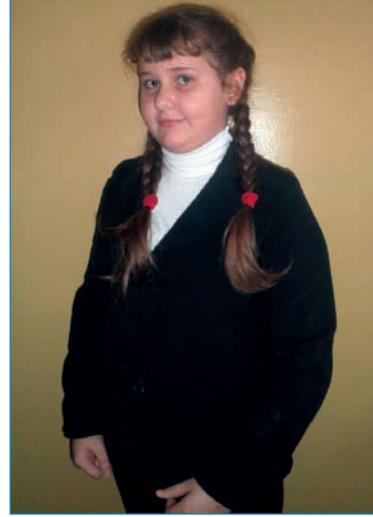
Павло ВАСИЛЬЄВ,
9-М клас

«ТАК НЕ ХОТИЛОСЯ ВІДДАВАТИ...»

Одного разу, коли я прийшов до школи, мій друг Владик мені сказав: «Я вчора загубив ручку». Після школи я йшов додому і раптом побачив якесь ручку. Вона була гарненька й яскрава. Коли я прийшов додому, то почав нею писати. Тут і згадав, що Владик говорив про якесь ручку. Тоді я захотів віддати знахідку, але вона була така гарненька, так не хотілося її віддавати. Я підійшов до батька і запитав: «Тато, ти колись брав не своє?» «Ні, ніколи. Є навіть таке прислів'я: «Чужим добром не збагатіш». Наступного дня я підійшов до Владика і віддав йому цю ручку.

Кирило СТРЕЛЬНИКОВ, 5-Е клас

ТАТКОВІ

Любий тато, мій тато,
В нас сім'я теплом багата!
Я бажаю щиро щастя
Та здоров'я
в день прекрасний,
І любові цілій світ,
щоб не знев в житті ти бід!
Катерина НАЗАРЕЦЬ,
5-Е клас

НЕ БУЛО БІЩАСТЯ, ТА НЕЩАСТЯ ДОПОМОГЛО

Василь Миколайович Сергєєв за фахом — не лікар. Закінчив він професійно-технічне училище в м. Салават нинішнього Башкортостану і став майстром на всі руки: токарем, слюсарем, електротехником, але, звичайно ж, не медичним працівником.

Втім цього рід здавна був пов'язаний з природою: батько працював лісником, а дідуся, Семен Михайлович, розумівся на травах — і людям допомагав, і своєму внукові, який у нього, власне, виховувався, притягнув інтерес до зеленого світу. А ще цьому посприяло їхнє рідне село Бугульчан, що розташувалося на живописній місцевості і було оточене горами, насправді, як квітка у чаши (приближно так з башкирської перекладається його назва).

Але подальшу долю Василя визначила хвороба, яка з дитинства супроводжувала його до зрілого віку, — остеомієліт. Її міксезонні загострення ставали дедалі нестерпнішими. Зрештою, віткаючи від неї, і опинився Василь Миколайович у Саках, бо чув про чудодійні сакські грязі. Навіть оселився якомога ближче до них — у гуртожитку, працюючи в котельні.

Та грязі не допомагали, як не допоміг і чарівник із м. Кургана професор Ілізаров, як не вирішили його проблем і тодішній міністр охорони здоров'я Чазов та інші відомі на увесь Радянський Союз люди. Єдиний досвід, котрий на сьогодні вважає Василь Миколайович позитивним, це те, що в міністерстві він дізнувся: впоратися із хворобою лікарі все одно не зможуть.

А на той час підступав відчай, і сорокарічний чоловік пішов радитися до свого сакського лікаря, чи не краша одразу ляти під ніж і заснуть джерела інфекції, тобто хвої ноги. Та лікар по рекомендував все ж таки не втра-

чати надії на одужання. А для Василя Миколайовича стало зрозуміло — тепер він може надягти тільки на себе і Бога. І тоді чоловік згадав про своє село, про дідуся-травника, а невдовзі відбулася «зустріч», яку він вважає для себе знаковою. Його увагу привернуло дерево, глибокі ушкодження на стовбуру якого частково були вже затянуті молодою корою. «Якщо дерево може заликувати власні рани, то чи не допоможе воно і мені?» — замислився хворий.

Ось так він і став травником, фахівцем з нетрадиційної, народної медицини. Але не одразу, бо потрібне було знання вже існуючих методик. Особливо його зацікавила тибетська медицина Жуд-Ші. Але ретельно вивчав і гомеопатію, всю доступну на той час літературу, пов'язану з фітотерапією. Зрештою, в його уявленні народилася фітокомпозиція з додаванням інших природних матеріалів. Як розповідає Василь Миколайович, готуючи свою першу спиртову настоянку, він діяв дещо підсвідомо — додавав то той, то інший компонент, навіть не запам'ятуючи, в яких пропорціях, бо не знат, чи буде ще колись її готовувати. Натираючи хворе місце півтора року, попереджаючи звичайні періоди загострення. І хвороба вщухла. А коли зробив рентгенівський знімок, жодної патології виявлено на ньому не було. З двома знімками, зробленими до і після лікування, пішов до редакції сакської газети, бо не знат, де із ким поділитися почуттями, що його переповнювали.

А на той час в установі, де працював, було оголошено скочення. І хоча воно Василю Миколайовичу як класному фахівцю не загрожувало, він виступив на зборах, виклавши свою альтернативну позицію з цього приводу. То був 1991 рік, коли

Втім, не можна сказати, щоб офіційна медицина зовсім ним

ЗВІЗДИ РІЗДВЯНІ СЯТЬ У СОСНІВЦІ

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Фестиваль проходив у День соборності України, тому організатори не оминули і цієї знакової події. Міський голова міста Соснівки Євгенія Дуброва на правах господіні привітала присутніх зі святами, з ювілеем фестивалю і запросила до виступу соснівських школярів, які презентували глядачам концертну сторінку з нагоди Дня об'єднання українських земель.

А затім відкрився фестиваль колядок і щедрівок. З вітальним благословенням виступив протоієрей Червоноградського деканату отець Ігнатій Москалук.

Ведучі свята — Тетяна Забава та Наталя Курінна — по черзі поетичними зверненнями запрошували на сцену учасників фестивалю. Душевне дійство зібрало багато глядачів, яким подарували свої творчі набутки во-

славу Різдва господарі свята — дорослі і дитячі хори церкви Святих Верховних Апостолів Петра і Павла міста Соснівки (регенти Данило Гнатів і Галина Денисюк). А також гости: три хори Церкви Пресвятої Богородиці Владичинці України з Червонограда — дорослий «Елеос» (Любов Лопатюк), молодіжний (Нatalія Зіньків), дитячий хор «Ангелітко» (Світлана Голосна); об'єднаний та дорослий хори Церкви Святого Юрія міста Червонограда (Марія Латій); дорослий хор Собору Пресвятої Богородиці села Сілець (Марія Саїв); дорослий хор Церкви Введення в Храм Пресвятої Богородиці селища Гірник (Олена Пшеславська); дорослий хор Церкви Святого Священномученика Йосафата (Ольга Бабська); дорослий хор Церкви Воздвиження Чесного Хреста села Воскінна (Марія Нагай); вокальний квартет священ-

Сімферополь: від Різдвяної ходи — до фестивалю колядок і щедрівок!

не зацікавилася. На сьогодні бальзам сертифіковано як біологічно активну добавку. А з одним із промовистих документів, що є в винахідника, я маля змогу ознайомитися. Це сертифікат про кінічні випробування оздоровчої методики Василя Миколайовича. Експеримент відбувався у Санкт-Петербурзі, в клініці, де певна кількість пацієнтів вживала «Бальзам Сергєєва» впродовж 15 днів. Це були хворі на серцево-судинні, шлунково-кишкові хвороби, остеомієліт та лейкемію, які мають проблеми зі здоров'ям терміном від одного місяця до десяти років.

Висновок акредитаційно-сертифікаційної комісії такі: «Настанка «Бугульчан» разом з корекцією харчування спричинили попільнення самопочуття усіх хворих. Методика дає стійкий оздоровчий ефект, потребує вивчення і запровадження».

Ось тобі і токар, звільнений за скороченням штатів! До речі, у Василя Миколайовича величезна кількість сертифікатів про участь у різноманітних конгресах, науково-практичних конференціях та інших заходах як вітчизняних, так і закордонних, здебільшого міжнародного рівня. Він побував у Німеччині, Австрії, Че-

хословаччині, Америці, інших державах. Має дипломи і медалі, у тому числі Парацельса. Називалися ці зібрання по-різному: «Валеологія і етіологія третього тисячоліття», «Народна медицина в онкології», «Технологія здоров'я людини», «Сучасні проблеми фітотерапії» тощо. Але всі вони мали на меті творчість і пошуки та іхнє узагальнення. А ті, хто їх організовував, запрошуячи до участі Василя Сергєєва, визнавали його одним із тих, результати чийого творчого пошуку гідні на увагу. Одержані він запрошення і на цей рік — до Австрії. А ось пояснити універсальний механізм дії свого бальзаму йому складно, хоча вже має свідоцтво про закінчення курсу фітотерапії медичного інституту УАНМ. Напрошуються висновок, що бальзам дивним чином стимулює захисні сили організму, даючи непоганий результат.

Особисто я — скептик, мені легше не вірити, ніж помилитися, але ж Василь Миколайович сьогодні зовсім не жадає реклами нікого лікувати не зирається. Він — просто гість редакції, а ми завжди гостям раді, особливо таким незвичайним, у своєму роді — унікальним.

Тамара СОЛОВЕЙ

ЖИТТЕПІС КАРПАТСЬКОГО МУДРЕЦЯ

У Києві презентували книгу, номіновану на Шевченківську премію-2012, — роман Мирослава Дочинця «Вічник».

Висунутий Національною спілкою письменників на здобуття Національної премії ім. Т. Г. Шевченка новий роман Мироslava Dochinycia «Вічник» вже кілька місяців поспіль лідирує серед продажів у книгарні «Є».

Відомий діяч, дисидент та філософ Євген Сверстюк назвав роман книгою століття в українській літературі: «Такої книги давно бракує в українському культурному просторі. Книги про українську людину, яка залишається собою на бездоріжжях ХХ віку. Мудру людину, мордовану колесом прогресу, сліпого у своїй рішучості непощадності».

Автор книги Мироslav Dochinycь у дні своєї юності познайомився з дивовижним чоловіком. Його спогади майбутній письменник ретельно занотовував. Настав час — і ті нотатки перерилися в книжне письмо. Життєпис закарпатського мудреця Андрія Ворона став основою для книги «Вічник» (так його назвали на Колимі).

Сам автор про головного героя книги каже: «Хлопчик-копілець із закарпатської глибинки, який за сто років пройшов таку ж мартірію, як і його нещасний край. Обійшов усі концентровані кола пекельної історії, бездомністі в рідному домі, щоб дійти до істини: дім — це твоя душа. Там ти завжди вдома. Навіть на чужині, навіть із чужинцями на рідній землі, які відбирали в нього все, але не могли відібрати безсмертної душі. Заганяли в діку хашу, в монастир, виганяли з вітцівщини, кидали на поле бою, гноїли в тaborах, зневажали його унікальний хист, а він відплачував їм... терпінням і любов'ю. І він переміг, а вони програли. Бо вони і їхні режими не знати головного закону — закону Вічності».

* * *

Редакція отримала нещодавно в дарунок від М. Дочинця його книгу «Многї літа. Благі літа» — заповіт 104-річного карпатського мудреця — як жити довго в здоров'ї, щасті і радості. Плануємо найближчим часом детальніше ознайомити з нею читачів!

Віра ОЛЕШ
м. Соснівка, Львівська область

СОНЦЕ СРІБЛОМ СТРУМЕНІЄ...

Прелюдією до першої персональної виставки «Кримські мотиви» молодої художниці Марії Терехової на її відкритті у Всеукраїнському інформаційно-культурному центрі прозвучав виступ лауреата міжнародного конкурсу «Юність», джазового ансамблю Сімферопольської дитячої школи мистецтв. Поетичність та натхненість кримської природи немов вийшла за межі картин, і в поєднанні із запальними піснями, музичними імпровізаціями на фортеці або унів з концертмейстером, хореографією та ефектними сценічними костюмами перевтілилася в яскраве і виразне видовище.

Художниця, яка перебуває тільки на початку свого творчого шляху, не копіє мальовничі куточки півострова, а стилізує зроблені з натури ескізи, плакерні мотиви і, наситивши зображення власними кольоровими акцентами, настроями і почуттями, максимально наближує створені декоративні композиції до реальних пейзажів, географію яких можна легко відізнати. Буйня фарб на землі, що сріблом струменіють з неба, не залежить від природно-кліматичних ритмів.

У пейзажах М. Терехової Крим прекрасний ранньою весною і восени, в горах і на морському узбережжі, де хвилі плащуються об каміння, а коли випав несподіваний сніг, його білизна особливо виразно контрастує з жовто-багряними кронами дерев і голубим небом. Сформувавши власний стиль композиційної побудови і техніки живописного письма у Кримському інженерно-педагогічному університеті в майстерні заслуженого художника України Валерія Голинського, Марія сміливо експериментує з кольором. Звичайні предмети та явища, близькі і зрозумілі, вона трансформує в складні і багатозначні образи, проникнуті глибоким почуттям причетності до основ буття, зокрема, в морських пейзажах «Після бурі», «Морський прибій» і «Міжсезоння».

Витончено зображує художниця кожну пелюстку і стебла квітів у скляній вазі в одному натюрморті і широкими мазками в стилі постімпресіонізму кетяги калини, груші та яблуко з дзеркальним відбитком на столі — в іншому. А на вітражах, виконаних тех-

нікою «батик», її пензель ще більше розкішний, пружний і динамічний у композиціях «Зима», «Дерево життя», «Весняний мотив» та інших, відтворюючи реальний світ у його рухливості та мінливості. Художня цінність цих творів на склі доповнюється їхнім практичним застосуванням у дизайні середовища. Вона і своїх вихованців у школі мистецтв, яких у неї шістдесят — з третього до дев'ятого класу, орієнтує на виконання робіт з малюнка, живопису і композиції у вигляді сувенірів.

— Тоді їх можна буде продати чи подарувати, — говорить. — Це стимулює художньо творчість і є практичним уроком для пізання дітьми з юного віку ринкової економіки.

Діалог про місце і роль образотворчого мистецтва в матеріальному виробництві і духовному розвитку людини Марія Терехова веде з учнями в школі і глядачами на колективних виставках художників Криму, постійно боручи в них участь, готується до вступу в Національну спілку художників України. Мріє більше подорожувати, щоб побачене і все, що з нею відбувається в житті, сім'ї і сина, якому десять років, передати на полотні. Її картинам притаманна усвідомлена естетика, незвичайні ракурси, гармонія сюжетів. Різні за форматом, колоритом та емоційним станом, вони привертають увагу до землі, на якій нам випало жити, викликають захоплення її природною досяканістю і красою, створеною людьми: старим маяком, човнами на морському узбережжі, квітучим персиковим садом. У цій різноманітності кримської природи яскрава індивідуальність творчої манери художниці розкривається і вдохновлюється.

Валентина НАСТИНА

«ТВОРЧА МОЛОДІСТЬ ПОЛІССЯ» — В КРИМУ

У виставковому залі Сімферопольського художнього музею відкрилася виставка «Творча молодь Полісся». Вона проходить у рамках музеюного проекту «Славія-Таврія», який представляють Міністерство культури АР Крим, Головне управління культури, туризму й охорони культурної спадщини Чернігівської обласної державної адміністрації, Чернігівський музей сучасного мистецтва «Пласт-Арт» та Кримська республіканська установа «Сімферопольський художній музей».

Основною ідеєю проекту «Славія-Таврія» є репрезентація Славії, сучасної Чернігівщини (північного регіону України) і Таврії — Криму (південної частини України).

В експозиції представлено твори живопису та графіки, а також фотографії молодих художників.

Ця виставка є початком тісної співпраці в галузі культури між двома регіонами України — Славією та Таврією.

З нагоди відкриття виставки, яка обієцьє стати неординарною подією в духовному житті Криму, організаторів і учасників привітав виконуючий обов'язки Постійного Представника Президента України в АРК Віктор Плакіда.

«Земля Чернігівщини, яка має багатовікову історію, древні архітектурні пам'ятки, мальовничі краєвиди, завжди славилася талантами й добрими традиціями, що надихають на творчість молодих художників.

Плекаючи в серці любов до рідного краю, вони свою натхненну працею й неперевершеним талантом прославляють Україну. Ці яскраві твори викликають гарячий відгук у серцях найциріших прихильників та цінителів.

Від усієї душі бажаю учасникам і організаторам виставки нових успіхів, реалізації творчих задумів, невичерпного натхнення і яскравих звершень в ім'я розвитку культури, зміцнення та процвітання Української держави», — йдеться у привітанні.

локувалась Зуйська бригада кримських партизан і навіть був обладнаний для неї польовий аеродром) чоловік наповнє свіжими враженнями. Пояснює: щоразу перед тим, як «дово гнати свій велосипед», він заздялегіль через Інтернет прокладає на місцевості новий 50-60-кілометровий маршрут. Справжнє активне дозвілля входить, точіше, повний релакс з елементами фізичного навантаження та естетичного задоволення — адже є можливість помилуватись дивовижними краєвидами та ще за зафіксувати їх на фотоапарат. Деякі з цих знімків тепер прикрашають службовий кабінет офіцера. «Якби час дозволяв, отак би на велосипеді об'їхав весь Крим, — зізнається Сергій Олександрович, — але ще все попереду». До слова, до таких, що-правда, спочатку тільки піших прогулянок, Дехтярьов залучає і свою 11-річну доньку Ганнусю. Наприклад, вони вдвох уже піднімались на кручу Чатирдагу.

Щодо самої служби пана Сергія (а він підполковник, заступник начальника 386-го військового госпіталю Військово-медичного клінічного центру Кримського регіону з гуманітарних питань), то вона торік позначилась непересічною подією. Високий професіоналізм усого колективу закладу, їхній валомий внесок у зміцнення здоров'я військовослужбовців та ветеранів ЗС України відзначив сам Президент В. Янукович, підписавши указ про присвоєння госпіталю імені Святителя Луки (професора В. Ф. Войно-Ясенецького). Відтепер це — єдина медична установа в країні, що названа іменем відомого хірурга і водночас релігійного діяча. Знакова подія мимоволі надихнула офіцера освятити у місцевому Свято-Троїцькому храмі ікону «Спаса нерукотворного», яку він майстерно, що оцінив сам тамтешній настоятель, власноруч вирізав із дерева.

Різьблення по дереву — давнє захоплення офіцера-художника. Колись, ще під час служби у Липниках, що під Львовом, він на дозвіллі віддавався йому сповна, вирізав з липових стовбурових поперечин оригінальні маски, які дарував потім друзям і зіймом. Ось такі маленькі святкові радощі життя серед прозаїчних буднів.

Василь САДОВСЬКИЙ

...ПЛЮС МАЛЕНЬКІ РАДОЩІ ЖИТЯ

ВІДЛУННЯ ЛІТА...

Наше швидкоплинне життя, як відомо, — суцільна череда смуг. Світлих і темних, чи тих самих, безбарвних, себто якихось земних радошів і прикрих, дошкульних несподіванок. Утім, це вже як кому віддається — чого таки більше. А от Сергій Дехтярьов із Сімферополя, як і вся його дружина, все більше зорієнтований на позитивне світосприйняття, тому й відповіді «відзеркалення».

Мешкають Дехтярьови (дружина Олена, аспірантка Таврійського національного університету ім. В. Вернадського, і донька-школірка Ганнуся) у багатоповерхівці фактично на промисловій околиці Сімферополя. Проте глава родини знайшов у цьому свої переваги — можна таким чином найкоротшим шляхом вибратись за місто на природу. І це, між іншим, пан Сергій практикує доволі часто. Причому кожну таку «вилязку» на лоно незайманої природи — будь то схили Калан-Байру, Долгоруковської яйли чи менш розвідані порослі лісом пагорби (під час минулої війни там дис-